

Morihei Ueshiba a Isamu Takešita

Napsal Stanley A. Pranin (Aiki News Magazine)

Jedním z okouzujících aspektů studia historie aikidó jsou mnohé důležité postavy japonské společnosti, na které člověk narazí. Během svého dlouhého života Uešiba uzavíral vztahy a kontakty s mnoha pozoruhodnými jednotlivci, a to nejen ze světa bojových umění, ale také z politických, vojenských a finančních kruhů. Zvláště jeden člověk – třebaže dnešním cvičencům aikidó většinou neznámý- hrál hlavní roli v rozšiřování tohoto umění v předválečném Japonsku. Jmenoval se admirál Isamu Takešita.

Admirál Takešita je často zmiňován v rozhovorech s pamětníky, kteří znali Moriheie Uešibu za jeho života v Tokiu před vypuknutím 2. světové války. Takešita se narodil v Kagošimě v prosinci 1869 a byl členem rodu Sacuma. V tomto období byl rod Sacuma znám vychováváním námořních důstojníků, zatímco rod Chošu zase vojenských. Vztah mezi Takešitou a Uešibou začal jako důsledek představení jiného admirála, Seikjo Asana. Asano byl věřícím v sektě Omotó a začal cvičit daitó-rjú aikidžúdzucu v Ajabe v roce 1922. Naprosto ohromen Uešibovým uměním ho doporučil Takešitovi, jeho kolegovi z námořnické akademie v Tokiu. Ten, zdá se, cestoval okolo roku 1925 do Ajabe, podívat se na Uešibovo umění a odcházel naprosto přesvědčen o tom, že je Uešiba výjimečný znalec bojového umění. Poté, co se Takešita vrátil do Tokia, poslal vřelé doporučení Uešiby admirálovi ve výslužbě Gombeii Jamamotovi (dřívějšímu ministerskému předsedovi), a to vedlo k Uešibově demonstraci před vybraným obecnstvem v Takešitově obydlí. Tak tedy hrál admirál aktivní roli v propagování Uešibových aktivit mezi elitou japonské společnosti. To mělo za následek, že se mnozí vojenští důstojníci, vládní funkcionáři a zámožní lidé, oddali Uešibově stylu džúdzucu. Kendži Tomiki, který později vytvořil soutěživou formu aikidó, začínal trénovat také v této době. Admirál Takešita nebyl jen obdivovatelem Uešibových nepřekonatelných bojových dovedností, ale také zaníceným cvičencem, i když mu již bylo přes padesát let. Cvičil velmi pilně po mnoho let a občas Uešiba učil v Takešitově sídle. Mimoto se admirál setkal při několika příležitostech s Uešibovým učitelem Daito-rjú džúdzucu Sokaku Takedou.

Víme například, že Takešita sledoval seminář vedený Takedou v Uešibově dódžó v roce 1931. Kromě toho Sokakův syn a současný Daitó-rjú Soke Tokimune Takeda napsal, že admirál Takešita jednou autoroval časopisecký článek nazvaný „Příběh odvahy Sokaku Takedy“. Naneštěstí, zdá se, tento článek nepřežil. To se stalo během prvních let cvičení v Tokiu, kdy Takešita zaznamenal stovky stránek zpráv s obsahem Uešibových tréninkových setkání. Tyto ručně psané poznámky se skládaly hlavně z detailních popisů technik daitó-rjú tak, jak byly vyučovány Uešibou. Tyto poznámky představují důležitý odkaz nejen pro cvičence aikidó, ale také pro zastánce Daitó-rjú. Tvoří tak další důkaz o těsném historickém a technickém vztahu mezi oběma uměními. Další okouzující poznámka na okraj z dřívější doby Takešitova života, kterou nelze zmínit, s sebou přináší amerického presidenta Theodora Roosevelta. Roosevelt je znám tím, že jednal jako prostředník v usmíření rusko - japonské války, za což získal v roce 1906 Nobelovu cenu za mír. Prezident v té době velmi přál Japonsku a jako horlivý sportovec objevil džúdzucu.

Pozval vedoucího žáka zakladatele džúdó Džigora Kana Jošiaki Jamašitu, aby přijel do Ameriky vyučovat toto umění. Fotografie Roosevelta datována k 13. 4. 1904 s věnováním „Profesoru J. Jamašitovi“ je zachována v Kodókanu. Člověk, který dělal prostředníka pro Jamašitovu cestu, byl admirál Isamu Takešita. Kromě jeho vztahů ve světě džúdó a Uešibova aikidžúdzucu, měl Takešita docela rád sumo a vynaložil svůj značný vliv k tomu, aby se toto umění stalo národním sportem. Také v té době vykonával funkci ředitele asociace sumo. Během zlatých let Uešibova Kobukan dódžó ve 30. letech, působil Takešita jako stálý návštěvník a často se objevuje na mnohých skupinových fotografiích zachovaných z této doby, sedící vedle Uešiby. Takešita se také zúčastnil v roce 1935 velké demonstrace Kobudó jako zástupce daitó-rjú aikidžúdzucu. Při této příležitosti byl nepochybně delegátem Uešibova dódžó. V roce 1939 se objevil návrh začlenit Uešibovo Kobukan dódžó. Proces normálně trvajících dlouhou dobu byl již příští rok mu byl tento status udělen a vyústil v založení nadace Kobukai, předchůdce dnešní Aikikai. A admirál Takešita byl jejím prvním prezidentem.

Takešitovy kontakty s císařskou rodinou vedly k ukázce v Císařském paláci Sainenkan dódžó v roce 1941. Uešiba nejprve odolával pozvání, prohlašujíc, že nechce ukazovat „klamné“ techniky před tak ilustrujícím obecenstvem. Tím myslel, že pokud by vykonal „reálné“ techniky, jeho partner by byl zabit! Konečně admirál Takešita, jako vždy diplomat, přesvědčil Uešibu, aby stejně své „lži“ ukázal. Gozo Šioda, jeden z hlavních studentů Uešiby v té době, vyprávěl příběh o tom, jak jeho učitel, třebaže velmi nemocný žloutenkou, vydal při této příležitosti atraktivní ukázkou svých dovedností. Další Uešibův partner během této ukázky, Cutomu Jukawa, se dopustil chyby při útoku, kdy útočil vlně v úctě k učitelovo nemoci. Nešťastný deši skončil s vykloubeným ramenem! Po začátku války, kdy se většina Uešibovo studentů rozptýlila, přestává být jméno Isamu Takešita v souvislosti s aikidó zmiňováno. Takešita zemřel v roce 1949 ve věku 80 let po dlouhé a významné námořnické kariéře. Všechny zprávy o admirálu Isamu Takešitovi ho popisují jako vřelého, inteligentního a vzácného jednotlivce. Aikidó Dóšu Kisšomaru Uešiba věnoval admirálovi během rozhovoru následující poctu: „Muž, který vynaložil obrovské úsilí, aby pojistil úspěch mého otce po příchodu do Tokia byl admirál Isamu Takešita. Isamu Takešita byl vždy s Moriheiem Uešibou. Bez něj nemůžeme v té době mluvit o rozvoji aikidó.“

český překlad -pavel-